

Lausuntopyyntö: E 15/2025 vp

Suomen vetyklusterin lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle – komission tiedonanto puhtaan teollisuuden ohjelmasta

[Suomen vetyklusteri](#) kiittää eduskunnan ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuultavaksi liittyen komission puhtaan teollisuuden ohjelmaan.

Suomen Vetyklusteri perustettiin vuonna 2021 edistämään korkean jalostusarvon vetytalouden kehittymistä Suomeen. Vuoden 2025 maaliskuussa Suomen vetyklusteri rekisteröityi viralliseksi yhdistykseksi mahdollistaakseen entistä vahvemman työn Suomen puhtaan siirtymän ja vetytalouden investointimahdollisuuksien edistämiseksi. Yhdistyksessä on yli 80 yritysjäsentä.

Kilpailukykyinen hyvinvointivaltio Suomi 2030-luvun globaalissa taloudessa

Suomen vetyklusteri puoltaa Euroopan Unionin komission uutta puhtaan teollisuuden ohjelmaa. On ensiarvoisen tärkeää nähdä puhtaan siirtymän mahdollisuudet teollisuuden kilpailukyvyyn, globaalin teknologisen kilpailun, ympäristönsuojelun, ilmastonmuutoksen vastaisen kamppailun ja sosiaalisen koheesion varmistamisen näkökulmasta.

Tässä kontekstissa on hyvä pohtia, mitkä ovat Suomen kilpailukyvyyn ydintä nykyisen vuosikymmenen loppupuolella ja 2030-luvulla. Tässä kontekstissa on varmaa, että Suomen kilpailukyky pohjautuu ensisijaisesti uusiutuvan energian hyödyntämiseen ja siihen liittyvän arvoketjun jalostusarvon maksimaaliseen hyödyntämiseen. Siksi komission puhtaan teollisuuden ohjelma luo tärkeää tiekarttaa Suomen vetyklusterin näkökulmasta.

Lainsäädäntö tukemaan teollisuuden uudistamista

Suomen vetyklusteri kannattaa ”fit for purpose” lainsäädäntöä. EU:n sektorikohtainen lainsäädäntö, esimerkiksi vetytalouteen liittyen, on mennyt aivan liian monimutkaiseksi.

Suomen vetyklusteri pitää tärkeänä, että EU:n ilmasto- ja energiatavoitteista pidetään kiinni. Teollisuuden investoinnit tarvitsevat regulaation jatkuvuutta ja pidemmän aikavälin näkyvyyttä. Suomen vetyklusteri pitää erityisen tärkeänä, että EU asettaa vuodelle 2040 jo aikaisemmin esitetyn -90% päästövähennämätavoitteen.

EU:n teollisuus- ja ilmastopolitiikan tavoitteilla on ratkaiseva merkitys Suomen puhtaan siirtymän investoinneille

Kansalliset toimet Suomen kilpailukyvyyn varmistamiseksi ja EU-vaikuttaminen Euroopan Unionin globaalin kilpailukyvyyn edistämiseksi ovat ratkaisevan tärkeitä Suomen kansantalouden kehittymisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

Puhdas siirtymä on Suomelle aivan ainutlaatuinen mahdollisuus

Sitoutuminen puhtaaseen siirtymään, EU:n 2050 ilmastotavoitteeseen sekä tavoitteiden myötä syntyviin uusiin kasvumahdollisuuksiin on kriittisen tärkeä asia suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Vetytalous on yksi Suomen talouden potentiaalisimmista kasvumahdollisuuksista seuraavan vuosikymmenen aikana. Vetytalouden kasvupotentiaalin varmistaminen edellyttää kuitenkin rohkeita ja kauaskantoisia poliittisia linjajetoja sekä vahvaa vaikuttamista EU politiikkaan.

Suomella on mahdollisuudet saavuttaa kansallinen, niin Marinin kuin Orpon hallituksen asettama, tavoitteemme tuottaa vähintään 10 %:ia EU:n puhtaasta vedystä vuoteen 2030 mennessä. Investointipotentiaali 2030-luvulla on vielä paljon merkittävämpi.

Suomen vetytalouden perustana on vähähiilinen sähköverkkomme sekä EU:n kolmanneksi edullisin sähkön hintamme. Lisäksi Suomen sähkönsiirtoverkko on Euroopan kehittynein ja pitkäjänteiset investoinnit kantaverkkoomme maksavat nyt itsensä takaisin lukuisina uusiutuvan energian liittymäkyselyinä. Suomella onkin kapasiteettia lisätä voimakkaasti uusiutuvan energian tuotantoa. Fingridin mukaan uuden uusiutuvan energian liittymiskyselyt ovat yli kymmenkertaiset Suomen nykyiseen sähkön käyttöön verrattuna. Tämä tarkoittaa, että Suomi voi kotouttaa suuren sähkön kulutuksen investointeja vedyn ja vedyn jatkojalosteiden tuotantoon. Meidät muista erottava kilpailukykytekijämme on erityisesti metsäteollisuudesta peräisin oleva biogeeninen hiilidioksidi, joka on välttämätön raaka-aine vedyn jatkojalosteina tuotettaviin sähköpolttoaineisiin. Suomella on EU:n toiseksi eniten biogeenistä hiilidioksidia, jonka ansiosta jatkossa kotimaisia puhtaita polttoaineita tullaan käyttämään laajasti lento-, meri-, ja tieliikenteessä. Kotimaisten polttoaineiden tuotanto tukee energiaomavaraisuuttamme ja huoltovarmuuttamme luoden samalla uuden vientiteollisuuden tukijalan.

Kotimarkkina tärkeässä roolissa

Suomen vetyklusteri näkee, että EU velvoitteiden kunnianhimoinen toimeenpano on tärkeässä roolissa, kun yritykset pohtivat investointien sijoittumista eri jäsenmaiden välillä. On totta, että Suomen kotimarkkina on melkoisen pieni, jolloin investoinnit pohjautuvat myös vientimahdollisuuksiin. On kuitenkin ensiarvoisen tärkeää ja luottamusta herättävää, jos kotimainen sääntely on kunnianhimoista ja pitkäjänteistä.

Eräs ajankohtainen sääntelykysymys liittyy uusiutuvan energian direktiivin (REDIII) ns. teollisuusvelvoitteen kansalliseen toimeenpanoon, joka on Työ- ja elinkeinoministeriössä kesken. Kyseisen tavoitteen kunnianhimoinen toimeenpano loisi uskoa kansallisen vetymarkkinan syntyyn ja indikoisi teollisille toimijoille valtion sitoutumisesta vetytalouden investointiedellytysten edistämiseen.

Kansainvälinen yhteistyö välttämätöntä

Monet puhtaan siirtymän investoinnit pohjautuvat EU:n vihreän/puhtaan siirtymän tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseksi asetettuihin mandaatteihin. On äärimmäisen tärkeää, että Suomi tekee aktiivista yhteistyötä eri jäsenmaiden kanssa liiketoimintamahdollisuuksien ja liiketoimintaympäristön edistämiseksi. Suomen vetytalouden kehittyminen vaatii kohdennettua valtiollista yhteistyötä niin rahoituksen, regulaation kuin teknologian osalta.

Vetydiplomatia avaa uusia mahdollisuuksia

Suomen vetyklusteri on kansainväliseen yhteistyöhön liittyen kehittänyt termin ”vetydiplomatia”. Kuvaus tästä ehdotuksesta alla.

Kuten valtioneuvoston selonteossa todetaan, valtioiden rooli on merkittävästi lisääntynyt kilpailussa houkuttelevasta investointiympäristöstä ja investoinneista. Tämä pätee erityisesti puhtaan siirtymän investointeihin.

Suomen vetyklusteri ehdottaakin erityisen ”puhtaan siirtymän diplomatian” (vetydiplomatia) ohjelmaa, jonka puitteissa laadittaisiin hyvin spesifinen sektorikohtainen toimenpideohjelma, hyödyntäen kattavasti niin Suomen valtionhallinnon eri osa-alueet kuin myös yrityssektori.

Varmistetaan uuden teknologian ja osaamisen potentiaali

Uudet kilpailukykyiset teknologiat ja ratkaisut ja niihin perustuvat tuotteet ja palvelut ovat avainroolissa vetytalouteen liittyvän kasvu- ja työllisyyspotentiaalin täysimääräisessä saavuttamisessa. Suomi on sitoutunut lisäämään tutkimus- ja innovaatorahoitusta ja kohdistamaan sitä puhtaaseen siirtymään mukaan lukien vetytalouteen. Innovaatioiden ja uusiutumisen merkitystä korostetaan myös julkaistussa Suomen teollisuusstrategiassa. On oleellista, että myös julkista tki-rahoitusta kohdistetaan tutkimus- ja kehitystoiminnan lisäksi demonstraatio- ja pilotointivaiheen hankkeisiin ja yhteistyön orkestrointiin. Näin nopeutetaan uuden osaamisen ja uusien teknologioiden käyttöönottoa ja luodaan kilpailuetua Suomelle. Veturihankkeet ovat hyvä esimerkki laajan ja tavoitteellisen yhteistyön edistämisestä. On myös tärkeää, että varmistamme, että nämä asiat pysyvät myös EU:n kilpailukyky- ja teollisuusstrategioiden ja EU:n seuraavan kehysbudjetin ytimessä.

Vetydiplomatia – Hydrogen diplomacy

Valtioiden rooli puhtaan siirtymän investointien voittajien valinnassa lisääntyy jatkuvasti. Investointien sijoittuminen pohjautuu mm. houkuttelevaan toimintaympäristöön, geopoliittiseen turvallisuuteen ja valtioiden kykyyn tukea investointeja.

Suomella on EU:n mittakaavassa äärimmäisen hyvät edellytykset menestyä reilussa kilpailussa investoinneista. Tämä vaatii kuitenkin Suomen kilpailukykytekijöiden parempaa tunnettavuutta, vahvaa kansallista tahtotilaa ja yhteistä päämäärätietoista strategiaa.

Yhteinen tahtotila

- Puhtaan siirtymän ja vetytalouden vientipotentiaali on tunnistettu mm. valtioneuvoston periaatepäätöksessä vedystä.
- Selkeä toimintastrategia, tahtotila ja valtioneuvoston eri osien roolitus kesken

Yhteinen tahtotila ja roolitus määriteltävä – kansallinen puhtaan siirtymän toimintasuunnitelma kattaen eri toimijat

Strategiset arvovaltapalvelut

- Suomen ylimmän johdon yhteinen tahtotila ja strategia
- Arvovaltapalveluiden strateginen hyödyntäminen
- Vetytalouden potentiaalin aktiivinen markkinointi

Presidentin, valtioneuvoston ja erilaisten Team Finland verkostojen valjastaminen strategian toteuttamiseen

Yhteistyö

- Valtion, elinkeinoelämän, alueiden ja muiden toimijoiden välinen yhteistyö on kaikkein tärkein edellytys varmistaa Suomen kärkisija kilpailussa puhtaan siirtymän investoinneista.

Elinkeinoelämän ja julkisten toimijoiden roolitus ja vaikuttamistyön koordinointi

Suomen vetyklusterin puolesta

Marko Janhunen

Suomen vetyklusterin hallituksen jäsen

Gasgrid Finland Oy, Yhteiskuntasuhdejohtaja

marko.janhunen@gasgrid.fi